

PRITARTA

Kupiškio rajono savivaldybės tarybos

2020 m. kovo 19 d. sprendimu Nr. TS-64

**KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS
*2019 METŲ VEIKLOS ATASKAITA***

Kupiškis
2020

PASKIRTIS IR IŠTEKLIAI

KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Savivaldybės tarybai atskaitinga biudžetinė įstaiga, kuri savo veikla siekia skatinti atskaitingumą, į rezultatus ir žmonių poreikius orientuotą valdymą, savivaldybės turto, finansų valdymo ir kontrolės sistemų pažangą.

Kontrolės ir audito tarnybos kompetenciją apibrėžia Vietos savivaldos įstatymas ir Kupiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos nuostatai.

Prižiūródama, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Savivaldybės turtas ir patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai, Kontrolės ir audito tarnyba:

- Atlieka išorės finansinį ir veiklos auditą Savivaldybės administracijoje, Savivaldybės administravimo subjektuose ir Savivaldybės kontroliuojamose įmonėse.
- Kiekvienais metais rengia ir Savivaldybės tarybos veiklos reglamente nustatytais terminais ir tvarka teikia Savivaldybės tarybai išvadas dėl pateiktų tvirtinti Savivaldybės biudžeto vykdomo konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, kurį sudaro 29 Savivaldybės asignavimų valdytojų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenys; Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, kuriame sukonsoliduoti 33 viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių duomenys; Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo.
- Rengia ir Savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas dėl savivaldybės naudojimosi bankų kreditais, paskolų ėmimo ir teikimo, garantijų suteikimo ir laidavimo kreditoriams už Savivaldybės kontroliuojamų įmonių imamas paskolas.
- Atlieka įstatymuose ir kituose teisės aktuose priskirtas funkcijas.

Ši Kupiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2019 metų veiklos ataskaita parengta vykdant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio 9 dalies 15 punktą, skirta Kupiškio rajono savivaldybės tarybai, kuriai Kupiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba atskaitinga, ir rajono gyventojams paaiškinti Kontrolės ir audito tarnybos 2019 metų veiklos rezultatus.

ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

Kontrolės ir audito tarnybos žmoniškieji ištekliai yra maži. 2019 metais Tarnyboje dirbo 1 valstybės tarnautojas, nors Savivaldybės taryba yra patvirtinusi 2 pareigybes. Antrai pareigybei Tarnyboje buvo paskelbtas konkursas, tačiau Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos departamentas informavo, kad konkursas neįvyko. Savivaldybės kontrolierė Vilma Mažeikienė – įstaigos vadovė, turinti aukštąjį universitetinį ekonominį ir magistro išsimokslinimus bei 19 metų patirtį šiame darbe. Nuo 2013 metų pasikeitus valstybinio audito reikalavimams ir metodikoms, finansinius ir teisėtumo auditus privaloma atlikti vadovaujantis Tarptautiniais audito standartais (TAS), o teisėtumo auditą – Atitikties audito, susijusio su finansinių ataskaitų auditu, gairėmis (TAAIS 4000 – 4200). Valstybės kontrolė, atlikdama išorinę peržiūrą, konstatavo, kad Kontrolės ir audito tarnyboje nevykdoma audito kokybės kontrolė, todėl tarnyboje sukurta sistema neužtikrina, kad visi auditai būtų atliekami pagal Valstybinio audito reikalavimus, Tarptautinius audito standartus ir Valstybės kontrolės parengtas metodikas. Vienas darbuotojas tarnyboje nepajėgus vykdyti šių reikalavimų.

2019 metais Kupiškio rajono savivaldybės mero potvarkiais buvo pradėti du tarnybiniai tyrimai dėl Savivaldybės kontrolierės. Vieno tyrimo pasekoje Savivaldybės kontrolierei buvo skirta tarnybinė nuobauda – papeikimas. Savivaldybės kontrolierė kreipėsi į teismą dėl sprendimo skirti tarnybinę nuobaudą panaikinimo. Kito tarnybinio tyrimo metu nenustatyta tarnybinio pažeidimo sudėties. Savivaldybės kontrolierė 2019 metais laimėjo du teisinius procesus prieš Kupiškio rajono savivaldybę. Dviejų teismų sprendimais buvo nustatyta, kad Savivaldybės meras pažeidė teisės aktus savo potvarkiais tvirtindamas dvi komisijas, dėl galimų Savivaldybės kontrolierės tarnybinių pažeidimų tyrimų. Paaiškinimų rašymas ir dokumentacijos teikimas komisijoms bei teismams, pareikalavo ypatingai daug Savivaldybės kontrolierės darbo laiko.

PROFESINIS TOBULĖJIMAS

Nuolatinis tobulėjimas ir mokymasis yra būtina sąlyga profesiniam auditui atlikti ir kitoms mūsų kompetencijai priskirtoms funkcijoms vykdyti. Tarnyboje buvo nusistatyti mokymosi prioritetai, kad būtų užtikrinamas nenutrūkstamas profesinių žinių gilinimas. Valstybės tarnybos įstatymu reglamentuotas nurodymas dėl kvalifikacijos kėlimo. Detalesnė informacija apie išklaudytus seminarus pateikiama 1 priede. Kvalifikacijos kėlimui išleista 0,7 tūkst. Eur Savivaldybės biudžeto lėšų.

FINANSINIAI IŠTEKLIAI

Kontrolės ir audito tarnybai 2019 metais Savivaldybės taryba patvirtino 55,2 tūkst. Eur Savivaldybės biudžeto asignavimų, iš jų darbo užmokesčiui – 46,7 tūkst. Eur, socialiniam draudimui – 0,6 tūkst. Eur. Dėl nenurodytų priežasčių 2018 metais Kontrolės ir audito tarnybai nebuvo pervesti, nors ir Savivaldybės tarybos sprendimu paskirti, 3 872,33 euro asignavimai prekėms ir paslaugoms įsigyti. Įsiskolinimas buvo sumokėtas 2019 metais. Dėl neužimtos pareigybės Tarnyba nepanaudojo 12,1 tūkst. Eur. Tarnybos buhalterinę apskaitą tvarko ir atskaitomybę rengia Savivaldybės administracijos Buhalterinės apskaitos skyrius.

KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS VEIKLA 2019 METAIS

VEIKLOS PLANAVIMAS

Kad tinkamai būtų organizuojamas darbas ir įgyvendinamos įstatymais priskirtos funkcijos, kasmet rengiamas ir su Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetu derinamas ateinančių metų veiklos planas. 2019 metų Kontrolės ir audito tarnybos veiklos planas (toliau – Planas), kuriame numatyti praėjusių metų baigiamieji ir einamųjų metų auditai, kontrolės funkcijos ir kita veikla, patvirtintas. Planas įstatymo nustatyta tvarka pateiktas Valstybės kontrolei, paskelbtas Savivaldybės interneto svetainėje.

Rengiant Planą, buvo įvertinti turimi žmogiškieji ištekliai, atsižvelgta į strateginio tyrimo metu nustatytas Savivaldybės veiklos problemas, anksčiau atliktų auditų rezultatus ir galimas rizikas, numatytos audito sritys, audituojami subjektai, audito apimtys, auditams atlikti reikalingas preliminarus darbo dienų skaičius.

Audito planavimo etapą Kontrolierius užbaigė detaliųjų audito programų sudarymu, kuriose pagrindinis dėmesys sutelkiamas į subjektams būdingas rizikos sritis. Tai padeda sumažinti audito atlikimo laiko sąnaudas ir pasiekti pagrindinį audito tikslą – gauti pakankamus ir tinkamus įrodymus, kad finansinės ir biudžeto vykdymo ataskaitos visais reikšmingais atvejais yra teisingos, o Savivaldybei nuosavybės teise priklausantis ir patikėjimo teise valdomas valstybės turtas valdomas, naudojamas ir disponuojama juo teisėtai ir įstatymų nustatytiems tikslams.

Finansinio audito ciklas nesutampa su kalendoriniais metais, nes audituojami subjektai metinius biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinius, apie kurių teisingumą kontrolierius turi pareikšti nepriklausomą nuomonę, sudaro tik kalendoriniams metams pasibaigus, todėl Plane numatytos dvi dalys – baigiamieji praėjusių metų auditai ir einamųjų metų auditai.

2019 metais buvo parengtas, suderintas su Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetu ir patvirtintas Kontrolės ir audito tarnybos 2020 metų veiklos planas.

Kontrolės ir audito tarnyba atlieka išorės finansinį (teisėtumo) ir veiklos auditą Savivaldybės administracijoje, Savivaldybės administravimo subjektuose ir Savivaldybės kontroliuojamose įmonėse.

2019 METŲ VEIKLOS REZULTATAI

Kontrolės ir audito tarnybos 2019 metų veikla buvo suplanuota atsižvelgiant į turimus ribotus Kontrolės ir audito tarnybos žmogiškuosius išteklius ir svarbiausius darbus, kuriuos buvo būtina atlikti. 2019 metais iš viso atlikti 2 auditai, parengta 1 audito ataskaita, 2 vertinimų ataskaitos dėl skolinių įsipareigojimų, 5 patikrinimo ataskaitos, 5 išvados bei Kontrolės ir audito tarnybos veiklos ataskaita. Apie veiklos plano vykdymą atsiskaityta Kontrolės komiteto posėdyje.

Be tiesioginių pareigų, susijusių su auditais, Savivaldybės kontrolierius dalyvavo Savivaldybės tarybos, Komitetų, komisijų posėdžiuose, pagal savo kompetenciją vykdė įstaigos vidaus administravimo funkcijas.

Kaip ir kasmet, 2019 metais buvo parengta Kontrolės ir audito tarnybos 2018 metų veiklos ataskaita ir pateikta Savivaldybės tarybai. Parengta ir pateikta merui Savivaldybės kontrolieriaus valstybės tarnautojo tarnybinės veiklos vertinimo išvada.

Kontrolės ir audito tarnybos darbo rezultatai pirmiausia skirti rajono bendruomenei, Savivaldybės tarybai ir audituojamiems subjektams paaiškinti, kaip naudojami Savivaldybės biudžeto pinigai ir turtas. Kiekvieno audito ataskaita ir išvada teikiama audituotiems subjektams, Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui, merui, Administracijos direktoriui.

FINANSINIS (TEISĖTUMO) AUDITAS

Finansinio audito tikslas – įvertinti audituojamo subjekto vidaus kontrolę, įskaitant finansų valdymą, audituojamo subjekto turto (valstybės ar savivaldybės) valdymo, naudojimo, disponavimo juo teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl finansinių ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisingumo.

SAVIVALDYBĖS ATASKAITŲ RINKINIŲ AUDITAS

Kupiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba atliko 2018 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio ataskaitų auditą. Į Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį įtraukti 36 subjektų finansiniai ataskaitų rinkiniai. Į šį ataskaitų rinkinį yra įtrauktos Savivaldybės kontroliuojamųjų viešojo sektoriaus subjektų finansinės 2018 metų ataskaitos: 26 biudžetinės įstaigos, 2 viešosios įstaigos, pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą priskirtos prie viešojo sektoriaus subjektų, ir Kupiškio rajono savivaldybės išdas. Per nuosavybės metodo įtaką patenka 3 uždarnosios akcinės bendrovės, kuriose Savivaldybei priklauso 100 procentų akcijų (UAB „Kupiškio komunalininkas“, UAB „Kupiškio autobusų parkas“ ir UAB „Kupiškio vandenys“); 1 kontroliuojama viešoji įstaiga, nepriskiriama prie viešojo sektoriaus subjektų (viešoji įstaiga Kupiškio rajono turizmo ir verslo informacijos centras); 2 asocijuoti subjektai (AB „Panevėžio energija“ ir UAB „Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras“); 1 kitas subjektas (VŠĮ „Euroregiono Ežerų kraštas direktorato biuras“).

Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitose konsoliduojami 27 subjektai: Savivaldybės išdas ir 26 biudžetinės įstaigos.

Audito metu buvo atliktos pagrindinės ir analitinės audito procedūros, kurios atskleidė priedų ir priemonių mokėjimo, vietinės reikšmės kelių, biologinio turto, nebaigtos statybos, pastatų ir statinių apskaitos trūkumus:

- Kupiškio rajono savivaldybėje vis dar nėra patvirtinto išorinės reklamos specialiojo plano. Savivaldybės tarybos patvirtintuose bendruosiuose teritorijų planavimo dokumentuose nenustatyti išorinės reklamos įrengimo Kupiškio mieste ar rajone reglamentai.
- Dar 2016 metais Savivaldybės kontrolierius nustatė trūkumus biologinio turto apskaitos srityje. Tie patys trūkumai išliko ir 2018 metais.
- Savivaldybės administracija informavo Savivaldybės kontrolierių, kad ėmėsi veiksmų siekdama pašalinti Savivaldybės kontrolieriaus nurodytus trūkumus ir Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka pirkto paslaugą želdynų ir želdinių inventorizacijai atlikti Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje. Želdynų inventorizaciją numatoma atlikti iki 2020 m. gruodžio 31 d.
- **Savivaldybės kontrolierius negalėjo patvirtinti Finansinės būklės ataskaitoje 2018 m. gruodžio 31 d. duomenimis B. „Biologinis turtas“ nurodytos 31,86 tūkst. Eur ir D. „Finansavimo sumos“ 29,7 tūkst. Eur likučio teisingumo, nes Savivaldybė nesivadovavo 16 – VSAFAS nuostatomis, neregistravo apskaitoje viso biologinio turto, neįvertino jo pagal**

VSAFAS reikalavimus ir neatliko inventorizacijos, kaip reglamentuojama LR aplinkos ministro įsakyme.

- Savivaldybės negrąžintų paskolų likutis 2017 m. pradžioje buvo 4 948,4 tūkst. Eur. 2018 m. pradžioje – 4756,1 tūkst. Eur. Savivaldybės turimų paskolų likutis per 2018 metus sumažėjo 66,7 tūkst. eurų. Metų pabaigoje ilgalaikių paskolų likutis – 4689,4 tūkst. eurų.
- Kupiškio rajono savivaldybės 2018 m. gruodžio 31 d. esantis įsiskolinimas (mokėtinos sumos, išskyrus sumas paskoloms grąžinti) – 581,7 tūkst. eurų, palyginti su 2018 m. sausio 1 d., **padidėjo 329 tūkst. eurų.**
- ***Kupiškio rajono savivaldybė pažeidė Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetinių finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 12 straipsnio 3 dalies nuostatas, nurodančias, kad savivaldybių 2019 m. sausio 1 d. esantis įsiskolinimas (mokėtinos sumos, išskyrus sumas paskoloms grąžinti) turi būti ne didesnis už 2018 m. sausio 1 d. atitinkamą įsiskolinimą.***
- Įvertinus Savivaldybės administracijos veiksmus, įgyvendinant ankstesnių metų Savivaldybės kontrolieriaus pateiktas rekomendacijas dėl vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaitos, nustatyta pažanga finansinėse ataskaitose rodant teisingus duomenis. Per 2018 metus padidėjo teisiškai įregistruotų Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių skaičius.
- Didelė dalis vietinės reikšmės kelių ir gatvių vis dar neįregistruota Nekilnojamojo turto registre. Sodininkų bendrijų keliai neįtraukti į Sąrašą ir neapskaityti apskaitose registruose.
- Nustatyta, kad kai kurių gatvių atliktos rekonstrukcijos sąnaudos vis dar apskaitomos kaip nebaigta statyba, nors gatvės jau keleri metai naudojamos (pvz., Vilniaus gatvės Kupiškyje rekonstrukcija baigta 2007 metais, vertė – 108,7 tūkst. Eur, B. Žekonio g. rekonstrukcija baigta 2008 metais, vertė – 214,4 tūkst. Eur, Blaivybės g. Dailiūnų kaime kapitalinis remontas, vertė – 60,0 tūkst. Eur). Gatvių vertė nepadidinta, Nekilnojamojo turto registre neįregistruota. Nusidėvėjimas neskaičiuojamas. Savivaldybės administracija nesivadovauja VSAFAS 12-ojo standarto nuostata nebaigtos statybos sąskaitoje apskaityti visas su statyba susijusias išlaidas tik iki tol, kol ilgalaikio turto vienetas bus paruoštas naudoti.
- ***Savivaldybės kontrolierius negalėjo patvirtinti Finansinės būklės ataskaitoje 2018 m. gruodžio 31 d. duomenimis A.II.3. „Infrastruktūros ir kiti statiniai“ nurodytos 15 643,59 tūkst. Eur ir D. „Finansavimo sumos“ 29 707,15 tūkst. Eur likučio teisingumo, nes Savivaldybė nesivadovavo 12 - VSAFAS nuostatomis ir netinkamai apskaitė vietinės reikšmės kelius ir gatves.***
- Nebaigtoje statyboje vis dar išlieka įregistruoto turto vienetų projektų su rekonstrukcijos darbais, kurie užbaigti 2006 ir vėlesniais metais arba darbai nevykdomi nuo 2008 metų (pvz., slidinėjimo trasos rekonstrukcija 5,5 tūkst. Eur). Ataskaitinių metų pabaigoje šie objektai

buvo pilnai eksploatuojami, todėl nebaigtoje statyboje sukauptomis vertėmis turėjo būti padidintos rekonstruojamų turto vienetų įsigijimo savikainos, skaičiuojamas nusidėvėjimas arba turto vienetai perduoti kitiems grupės viešojo sektoriaus subjektams

- Atkreiptinas dėmesys, kad atliekant Savivaldybės 2014, 2015, 2016 ir 2017 metų biudžeto vykdymo ir konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių auditą, Savivaldybės kontrolierius buvo nustatęs, kad Kultūros centro pastato atliktos renovacijos sąnaudos 1 382, 4 tūkst. Eur apskaitomos kaip nebaigta statyba, nors turtas jau keleri metai naudojamas. Pastato vertė nepadidinta, Nekilnojamojo turto registre neįregistruota. Nusidėvėjimas neskačiuojamas.
- ***Dėl nebaigtos statybos apskaitos netikslumų Savivaldybės kontrolierius negalėjo patvirtinti Kupiškio rajono savivaldybės konsoliduotoje finansinės būklės ataskaitoje pagal 2018 m. gruodžio 31 d. duomenis pateikto A.II.10. „Nebaigta statyba ir išankstiniai mokėjimai“ 9 022,86 tūkst. Eur ir D. „Finansavimo sumos“ 29 707,15 tūkst. Eur likučio teisingumo, nes nebaigtos statybos likutinė vertė padidinta 2 247,3 tūkst. Eur.***
- Savivaldybės kontrolieriui Savivaldybės administracija pateikė duomenis, kad 2018 metais Uoginių kaime buvo organizuoti 7 komerciniai renginiai. Tik už vieną organizuotą komercinį renginį buvo sumokėtas vietinės rinkliavos mokestis, nes organizatoriai nebuvo atleisti nuo minėto rinkliavos mokesčio. Dėl atleidimo nuo rinkliavos mokesčio į Savivaldybės biudžetą 2018 metais negauta 1740 Eur. Savivaldybė remia ūkine veikla besiverčiančius subjektus, leisdama neatlygintinai naudotis valstybės turtu.
- Nevykdant skaidrių konkursų dėl turto naudojimo yra ydinga praktika, o Savivaldybėje vykdomas turto, esančio Uoginių kaime, Kupiškio r., teisinis reglamentavimas nėra pakankamas ir neužtikrina skaidraus, tikslingo ir teisingo turto perdavimo ūkio subjektams.
- Savivaldybės kontrolierius jau kelintus metus iš eilės konstatuoja, kad Savivaldybės įstaigose kasmet yra neužimtų pareigybių, o sutaupytos darbo užmokesčio lėšos naudojamos priedų ir priemokų mokėjimui. Savivaldybės administracijoje 2018 m. sausio 1 d. neužimtų pareigybių skaičius buvo 13, o 2018 m. gruodžio 31 d. – 14 pareigybių. Priedų ir priemokų išmokėta 210 tūkst. 761 Eur.
- Audito metu Savivaldybės kontrolierius negalėjo įsitikinti, kad visos Savivaldybės administracijoje patvirtintos pareigybės yra reikalingos ir jų darbo krūvis pakankamas, nes pareigybių skaičius nepagrįstas realiu (faktiniu) poreikio skaičiavimu, nėra kriterijų, pagal kuriuos jos nustatytos, todėl yra nuolat laisvų (neužimtų) pareigybių.

Savivaldybės kontrolierius Savivaldybės administracijos direktoriui pateikė 6 rekomendacijas nustatytiems pažeidimams šalinti (išsamiau – ataskaitos 2 priede).

IŠVADOS DĖL SAVIVALDYBĖS ATASKAITŲ

Įgyvendinant Kontrolės ir audito tarnybos strateginį tikslą – prižiūrėti, kaip valdomas ir naudojamas Savivaldybės turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas, Kontrolierius atliko auditus bei parengė privalomas išvadas Savivaldybės tarybai.

2019 metais konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio audito, biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio audito ir turto naudojimo audito išvadoje buvo pateiktos 2 sąlyginės nuomonės ir viena besąlyginė nuomonė.

Išvada dėl Kupiškio rajono savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo

Sąlyginė nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio.

Pagrindas pareikšti sąlyginę nuomonę dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio

Nustatėme finansinės būklės ataskaitos (ilgalaikio turto, biologinio turto, nebaigtos statybos, vietinės reikšmės kelių ir gatvių, finansavimo sumų), reikšmingų duomenų iškraipymų (įskaitant sumas, kurių teisingumo negalėjome patvirtinti), kuriuos lėmė iškraipymai žemesniojo konsolidavimo lygio viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkiniuose. Finansinės įtakos mastas Savivaldybės konsoliduotojo finansinių ataskaitų rinkinio duomenims nurodytas audito ataskaitoje.

Besąlyginė nuomonė dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio.

Savivaldybės kontrolieriaus nuomone, Savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

Sąlyginė nuomonė dėl Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo.

Pagrindas sąlyginei nuomonei pareikšti dėl Savivaldybės 2018 metų biudžeto ir turto naudojimo

Savivaldybės turto ir daiktinių teisių įteisinimo, įregistravimo Nekilnojamojo turto registre, ne visos ankstesniais metais Savivaldybės kontrolieriaus pateiktos rekomendacijos dėl Savivaldybės įsteigtų įmonių valdymo trūkumų buvo įgyvendintos.

PASKOLŲ ĖMIMO GALIMYBIŲ VERTINIMAS

2019 metais Kontrolierius atliko 2 vertinimus dėl Savivaldybės galimybių suteikti garantijas dėl uždaryjū akcinių bendrovių imamų paskolų iš kredito įmonių.

Savivaldybės kontrolierius atliko vertinimą **„Dėl Kupiškio rajono savivaldybės galimybės padidinti 71,7 tūkst. Eur garantiją investiciniam projektui įgyvendinti“.**

Tikslas – įvertinti, ar Kupiškio rajono savivaldybė, neviršydama Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu nustatyto garantijų limito, turėjo galimybę padidinti garantiją uždarosios akcinės bendrovės „Kupiškio vandenys“ paskolai iki 351,7 tūkst. Eur iš Lietuvos Respublikos finansų ministerijos investicijų projektui „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Kupiškio rajone“ vykdyti.

Nustatyta, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu, 2019 metais Kupiškio rajono savivaldybės įsipareigojimai pagal garantijas dėl kontroliuojamų įmonių prisiimtų, bet dar neįvykdytų įsipareigojimų gražinti kreditoriams lėšas pagal paskolų, finansinės nuomos (lizingo) sutartis ir kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus negali būti didesni nei 850,2 tūkst. Eur.

Kupiškio rajono savivaldybės prisiimtų įsipareigojimų pagal garantijas likutis 2019 m. kovo 1 d. buvo 208,1 tūkst. Eur, arba 2,1 proc. įstatymo patvirtintų savivaldybės prognozuojamų pajamų.

Savivaldybės kontrolierius pateikė išvadą, kad Kupiškio rajono savivaldybei padidinus garantiją 71,7 tūkst. Eur (iki 351,7 tūkst. Eur) už UAB „Kupiškio vandenys“ imamą paskolą investicijų projektui „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Kupiškio rajone“ vykdyti, nebus viršytas Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytas savivaldybės garantijų limitas ir nebus pažeisti savivaldybės garantijų teikimo principai, nustatyti Vietos savivaldos ir Biudžeto sandaros įstatymuose.

Savivaldybės kontrolierius atliko vertinimą **„Dėl Kupiškio rajono savivaldybės galimybės padidinti iki 414,3 tūkst. Eur garantiją investicinio projekto išlaidoms finansuoti“.**

Tikslas – įvertinti, ar Kupiškio rajono savivaldybė, neviršydama Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu nustatyto garantijų limito, turi galimybę padidinti garantiją uždarosios akcinės bendrovės „Kupiškio vandenys“ paskolai iki 414,3 tūkst. Eur iš Lietuvos Respublikos finansų ministerijos investicijų

projektui „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Kupiškio rajone“ vykdyti.

Nustatyta, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu, 2019 metais Kupiškio rajono savivaldybės įsipareigojimai pagal garantijas dėl kontroliuojamų įmonių prisiimtų, bet dar neįvykdytų įsipareigojimų gražinti kreditoriams lėšas pagal paskolų, finansinės nuomos (lizingo) sutartis ir kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus negali būti didesni nei 1007,4 tūkst. Eur. Kupiškio rajono savivaldybės prisiimtų įsipareigojimų pagal garantijas likutis 2019 m. birželio 1 d. buvo 203,7 tūkst. Eur, arba 2 proc. įstatymo patvirtintų savivaldybės prognozuojamų pajamų.

Savivaldybės kontrolierius pateikė išvadą, kad Kupiškio rajono savivaldybei padidinus garantiją iki 414,3 tūkst. Eur už UAB „Kupiškio vandenys“ imamą paskolą investicijų projektui „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Kupiškio rajone“ vykdyti, nebus viršytas Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytas savivaldybės garantijų limitas ir nebus pažeisti savivaldybės garantijų teikimo principai, nustatyti Vietos savivaldos ir Biudžeto sandaros įstatymuose.

NEPLANINIAI AUDITAI

Kontrolės ir audito tarnyba pagal Vietos savivaldos įstatymo nuostatas nagrinėja iš gyventojų gaunamus prašymus, pranešimus, skundus ir pareiškimus dėl Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais, dėl priimtų Savivaldybės tarybos sprendimų įgyvendinimo teisingumo ir teikia išvadas dėl tokio tyrimo rezultato.

Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kupiškio rajono policijos komisariatas pagal kompetenciją persiuntė Kontrolės ir audito tarnybai skundą dėl netinkamai naudojamų lėšų Kupiškio r. Noriūnų Jono Černiaus pagrindinėje mokykloje. Savivaldybės kontrolierius atliko patikrinimą „*Dėl Savivaldybės biudžeto lėšų panaudojimo teisėtumo*“.

Kupiškio rajono savivaldybės kontrolierius, patikrinimo metu išnagrinėjęs teisės aktus ir Kupiškio r. Noriūnų Jono Černiaus pagrindinės mokyklos pateiktus dokumentus, nenustatė, kad mokykloje neteisėtai panaudoti 36 tūkst. Eur, kurie skirti liftui įrengti. Tokie asignavimai Savivaldybės tarybos sprendimais mokyklai net nebuvo paskirti.

Kontrolės ir audito tarnyba 2019 m. pradėjo patikrinimą pagal Savivaldybės tarybos nario Vidmanto Paliulio raštą „*Dėl pagrįsto ir teisėto biudžeto lėšų naudojimo viešinimui 2015–2018 metais*“. Atsižvelgiant į Savivaldybės administracijos sistemingą dokumentų ir duomenų pateikimo

Kontrolės ir audito tarnybai vilkinimą ir didžiulės veiklos audito bendradarbiaujant su Valstybės kontrole apimties, šio patikrinimo pabaigimas perkeltas į 2020 metus.

Pagal pateiktą skundą, Savivaldybės kontrolierius atliko patikrinimą „*Dėl etato mažinimo teisėtumo Kupiškio mokykloje „Varpelis“*“. Patikrinimo metu kontrolierius nenustatė, kad valytojos etato apimtis būtų mažinama nuo 2010 metų.

Pagal pateiktą skundą, Savivaldybės kontrolierius atliko patikrinimą „*Dėl etato mažinimo teisėtumo Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Alizavos seniūnijoje*“.

Patikrinimo metu nustatyta, kad Savivaldybės administracijos direktorius 2019 metais priėmė įsakymą sumažinti valytojos etato apimtį nuo 0,75 iki 0,5 etato neturėdamas jokie ekonominio pagrindimo, valytojos valomi plotai seniūnijoje nebuvo sumažinti. Valytojai buvo bloginamos darbo sąlygos. Pasiūlyme dėl darbo sutarties sąlygų pakeitimo Alizavos seniūnijos valytojai nebuvo nurodyta, kad jai bus išmokama ilgalaikio darbo išmoka, atsižvelgiant į darbuotojo nepertraukiamą darbo stažą toje darbovietėje. Todėl Savivaldybės administracijos direktorius pažeidė Lietuvos Respublikos darbo kodekso 27 straipsnio 9 dalies reikalavimus. Darbuotoja negavo teisėtos, jai priklausiusios išmokos už nepertraukiamą stažą Savivaldybės administracijoje.

Savivaldybės kontrolierius gavo skundą iš rajono gyventojų dėl Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus pervestų ir dingusių pinigų. Savivaldybės kontrolierius atliko patikrinimą „*Dėl Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus socialinės paramos išmokėjimo teisėtumo*“.

Patikrinimo metu nenustatyta, kad Socialinės paramos skyrius būtų pervedęs 234,54 Eur pašalpą. Skundą pateikęs pilietis nevykdė Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 5 punkte nurodyto reikalavimo paramai gauti: nedalyvavo Savivaldybės administracijos organizuojamoje visuomenei naudingoje veikloje ir parengtoje užimtumo didinimo programoje.

Savivaldybės kontrolierius atliko patikrinimą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Panevėžio apskrityje raštą „*Dėl Savivaldybės turto perdavimo panaudos pagrindais asociacijoms teisėtumo*“.

Patikrinimo metu nustatyta, kad Savivaldybės turto perdavimas panaudai VŠĮ „35 coliai“ ir VŠĮ „Kupiškio vikingai“ prieštaravo Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 4 punkto reikalavimams, kurie nurodo, kad Savivaldybės turtas panaudai gali būti perduodamas tik toms asociacijoms, kurių veiklos pagrindinis tikslas – teikti naudą visuomenei ar jos daliai socialinėje srityje. Savivaldybės administracijos pateiktuose dokumentuose nėra patvirtinimų, kad asociacijų VŠĮ „35coliai“ ir VŠĮ

„Kupiškio vikingai“ veikla yra priskiriama socialinei sričiai. Lietuvos Respublikos konkurencijos tarnyba pateikė informaciją, kad Savivaldybė nesivadovavo Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimais ir neskelbė viešo konkurso dėl Savivaldybės turto perdavimo panaudos pagrindais. Konkurencijos tarnyba atkreipė dėmesį, kad Savivaldybei priklausantis turtas, kaip automobilių, motociklų sporto trasos bei vandens ir sniego parko Aukštupėnų poilsiavietėje įranga, yra skirtas pramogoms organizuoti, tai yra, iš esmės ūkinei veiklai vykdyti. Konkurencijos tarnyba Savivaldybei rekomendavo turtą parduoti, o ne perleisti panaudos pagrindais.

VEIKLOS AUDITAI

Veiklos auditas – tai viešojo ir vidaus administravimo veiklos, lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais vertinimas ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu.

2019 metų veiklos plane kartu su Valstybės kontrole buvo numatytas veiklos auditas „Savivaldybės nekilnojamojo turto valdymas“. Atliktos audito procedūros Savivaldybės administracijoje ir pavaldžiose biudžetinėse įstaigose nekilnojamojo turto apskaitos, nuomos, panaudos srityse, bešeimininkio turto, savivaldybės būsto apskaitos srityse. Auditą planuojama baigti 2020 metų balandžio mėnesį.

BENDRADARBIAVIMAS

Kontrolės ir audito tarnyba atskaitinga Savivaldybės tarybai. Bendradarbiaudama su Savivaldybės taryba, teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas, informuoja apie auditų metu nustatytas negeroves, siūlo priimti, pakeisti sprendimus, tuo siekdama didinti audito poveikį, skatinti teisingą, taupų efektyvų ir racionalų viešųjų finansų ir turto valdymą. Kasmet Savivaldybės tarybai pateikiama Kontrolės ir audito tarnybos veiklos ataskaita, kurioje ne tik išdėstomi per metus nuveikti darbai, bet ir atkreipiamas dėmesys į spręstinas problemas.

Kontrolės ir audito tarnybos strateginis partneris – Kontrolės komitetas. Kontrolės komitetui pateiktas svarstyti Kontrolės ir audito tarnybos 2020 metų Savivaldybės biudžeto asignavimų poreikio projektas, svarstyta ir pritarta 2018 metų Kontrolės ir audito tarnybos veiklos ataskaitai, metų pabaigoje svarstyta ir pritarta 2020 metų veiklos plano projektui.

Kontrolės komitetui teikiama visą auditų ir patikrinimų medžiaga, atkreipiamas dėmesys į tas rekomendacijas, kurių įgyvendinimas dėl vieno ar kitų priežasčių stringa.

Tiek Valstybės kontrolė, tiek savivaldybių Kontrolės ir audito tarnybos, atlikdamos išorės auditą, vadovaujasi tais pačiais Valstybinio audito reikalavimais, Tarptautiniais audito standartais ir metodikomis. Keitimasis patirtimi – svarbiausia bendradarbiavimo kryptis, todėl 2019 metais vykusiuose renginiuose dalijomės žiniomis, audito gerąja praktika. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstaigoje 2019 m. rugsėjo 12 d. Savivaldybės kontrolierė pasirašė sutartį dėl bendradarbiavimo su Valstybės kontrole atliekant veiklos auditą Kupiškio rajono savivaldybėje „Nekilnojamojo turto valdymo vertinimas“.

Vykdydami Vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio 9 dalies 20 punktą, teikėme informaciją apie teiktas išvadas ir rekomendacijas Vyriausybės atstovui.

Savivaldybės kontrolierė 2019 m. lapkričio 12 d. dalyvavo Lietuvos Respublikos STT Panevėžio valdybos Utenoje organizuotoje diskusijoje „Atsparumo korupcijai didinimas įmonių valdyme“.

Savivaldybių kontrolierių asociacijos (toliau – Asociacija) veikloje dalyvaujama nuo jos susikūrimo, tai yra, nuo 1998 metų. Veikla Asociacijoje – tai visų pirma bendradarbiavimas su kitų savivaldybių Kontrolės ir audito tarnybomis – pasidalijama patirtimi, aptariami dažniausiai pasitaikantys pažeidimai, kiti aktualūs klausimai. Tobulinant viešojo sektoriaus audito kokybę, Asociacija išsiaiškina poreikius ir organizuoja mokymus, susitikimus su valstybinių institucijų specialistais. Jau daugiau kaip dešimt metų Asociacija yra Europos regioninių audito institucijų organizacijos EURORAI narė. Kupiškio rajono savivaldybės kontrolierė dalyvauja EURORAI rengiamuose seminaruose ir įgyja tarptautinės patirties audito srityje, kuria pasidalija su visais asociacijos nariais. 2019 metais Savivaldybės kontrolierė dalyvavo Austrijos mieste Lince EURORAI surengtame seminare „Švietimo įstaigų auditas“.

Nuolat skatiname visuomenės domėjimąsi atliekamu darbu ir jo rezultatais, todėl svetainėje www.kupiskis.lt skelbėme metinius planus ir ataskaitas, audito ataskaitas bei išvadas bei kitą informaciją apie Kontrolės ir audito tarnybos veiklą. Veiklos ataskaitos santrauka skelbiama rajono laikraštyje „Kupiškėnų mintys“.

Neabejotina, kad profesinių įgūdžių plėtojimas, sklandus įstaigos veiklos procesų vykdymas, profesinis augimas skatina naujo elgesio, vertybių ir požiūrių vystymąsi ne tik pačioje Kontrolės ir audito tarnyboje, bet ir už jos ribų.

VEIKLOS PRIORITETAI

Nuolat stebime ir vertiname pokyčius viešajame sektoriuje, kad galėtume kuo anksčiau išvelgti besiformuojančius iššūkius ir perspėti atsakingus subjektus apie galimas rizikas.

Atsižvelgdamas į stebėsenos rezultatus ir Savivaldybės turto valdymo iššūkius, kaip ir kasmet, išskirtinį dėmesį Savivaldybės kontrolierius skirs šios srities nagrinėjimui. Ne mažesnę dėmesį skirs racionaliam finansinių išteklių panaudojimo vertinimui. Kol kas nėra užtikrintas ir efektyvus biudžeto lėšų panaudojimas darbuotojų priedams ir priemokoms. Atlikdamas finansinius auditus, Kontrolierius didžiausią dėmesį skirs vidaus kontrolės aplinkai ir jos patikimumui įvertinti. Audito temas ir subjektus atrinks stebėdamas asignavimų valdytojų vidaus kontrolės sistemos funkcionavimą, vertindamas rizikas. Tai apima nuolatinį asignavimų ir turto valdytojų veiklos stebėjimą, sistemingą duomenų rinkimą, kaupimą ir apibendrinimą, kurie atskleidžia pagrindines veiklos rizikas. Susistemines visą surinktą informaciją, atsakingai ją įvertins ir parengs 2020 metų audito strategiją.

Toliau rūpinsis atliekamo audito kokybe, kurią gali užtikrinti tik aukštos kvalifikacijos, daug žinių turintys specialistai. Bus keliama kvalifikacija, tobulinami audito atlikimo metodai. Siekiama būti ne tik vertintojais, bet ir aktyviais patarėjais ir pagalbininkais, skatinančiais viešojo sektoriaus pažangą, prevencinį audito poveikį, stiprinant bendradarbiavimą su Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetu, komunikavimą su audituojamaisiais subjektais, Savivaldybės administracija.

2019 metais pastebėti teigiami pokyčiai įgyvendinant auditų rekomendacijas, bet pokyčiai galėtų būti reikšmingesni. Veikdami kartu, puoselėdami pagarba ir pasitikėjimu grįstus santykius su suinteresuotomis šalimis, siekiame bendro tikslo.

Dėkoju visų audituotų subjektų vadovams ir darbuotojams už supratimą ir pastangas siekiant bendro tikslo – išmintingai valdyti ir naudoti Savivaldybės turtą, lėšas ir kitus išteklius bei gerinti rajono žmonėms teikiamų paslaugų kokybę. Esu įsitikinusi, kad bendromis pastangomis pasieksime, kad Savivaldybės turtas būtų valdomas skaidriau, taupiau, efektyviau ir rezultatyviau. Iš Tarybos narių tikiuosi objektyvaus Kontrolės ir audito tarnybos veiklos vertinimo, pastabų ir pasiūlymų, kaip gerinti darbą.

Savivaldybės kontrolierė

Vilma Mažeikienė

Kupiškio rajono savivaldybės
kontrolės ir audito tarnybos
2019 metų veiklos ataskaitos
1 priedas

KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ KVALIFIKACIJOS TOBULINIMAS 2019 METAIS

Eil. Nr.	Kvalifikacijos tobulinimo priemonės pavadinimas	Data
1.	„Konkurencijos teisės aktualijos: karteliai ir valstybės pagalba“.	2019-04-02
2.	„Finansinių ataskaitų auditų programos pristatymas“.	2019-06-2-3
3.	„Pridėtinės vertės kūrimas per bendradarbiavimą“.	2019-11-11
4.	„Vadovavimas koučingo stiliumi“, „ <i>Mindfulness</i> arba praktiniai būdai pasirūpinti savimi“.	2019-11-21-22
5.	Rizikos valdymas savivaldybėse valdymo ir kontrolės sistemoje“.	2019-12-15

AUDITO ATASKAITOSE PATEIKTOS REKOMENDACIJOS**AUDITO ATASKAITA
DĖL KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2018 METŲ KONSOLIDUOTŲJŲ
ATASKAITŲ RINKINIO, SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO IR TURTO
NAUDOJIMO****Savivaldybės administracijos direktoriui:**

1.	Įvertinti ir užregistruoti buhalterinėje apskaitoje Biologinį turta teisės aktų nustatyta tvarka.
2.	Numatyti priemones, užtikrinančias tinkamą kelių ir gatvių apskaitą.
3.	Išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus ir sugriežtinti turto inventorizacijos kontrolę.
4.	Numatyti vidaus kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad Savivaldybės skola nedidėtų.
5.	Įvertinti Nebaigtoje statyboje sukauptus rekonstrukcijos darbus, užbaigus darbus ir objektus, kurie jau kelerius metus eksploatuojami ir iškelti į kitas turto grupes.
6.	Išanalizuoti, ar Savivaldybės tarybos patvirtintas didžiausias leistinas pareigybių skaičius Savivaldybės administracijoje yra optimalus, nustatyti pareigybių skaičiaus kriterijus ir užtikrinti nuolatinę žmogiškųjų išteklių analizę